

ZAKON O KORIŠĆENJU OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

**ANALIZA ZAKONA I PODZAKONSKIH AKATA SA
MONITORING IZVEŠTAJEM O SPROVOĐENJU**

Pripremio: Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu
Mart 2022. godine

ZAKON O KORIŠĆENJU OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

ANALIZA ZAKONA I PODZAKONSKIH AKATA SA MONITORING IZVEŠTAJEM O SPROVOĐENJU

RERI – Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu
Dositejeva 30/3, 11 000 Beograd
Republika Srbija

www.eri.org.rs

Izradu analize podržala je Britanska ambasada u Srbiji

British Embassy
Belgrade

Analiza sprovođenja Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije izrađena je u okviru projekta „Energetska tranzicija u rukama građana“. Projekat se realizuje uz podršku Britanske ambasade u Beogradu. Svi izneti argumenti i stavovi u ovoj publikaciji ne predstavljaju stavove Britanske ambasade i za sve informacije i zaključke iznete u ovoj publikaciji, kao i za njihovu tačnost, isključivu odgovornost snosi RERI.

Mart 2022. godine

Dizajn: Marija Mraznica Dizajn

foto: depositphotos.com

1.	Uvodne napomene	5
2.	Proces izrade i usvajanja Zakona	6
3.	Zahtevi međunarodne zajednice i usklađenost sa EU/EnCom	7
4	Analiza Zakona	8
4.1	Podsticajne mere	8
4.1.1	Tržišne premije	8
4.1.2	Fid-in tarife	10
4.2	Komercijalna PPA	11
4.3	Balansna odgovornost	11
4.4	Garancije porekla	13
4.5	Kupci - proizvođači	14
4.6	Javni poziv za dodelu sredstava za finansiranje Programa energetske sanacije porodičnih kuća koji sprovode jedinice lokalne samouprave kao i gradske opštine	15
5.	Delotvornost i primenljivost Zakona	17
6.	Zaključci i ključne preporuke	18

Republika Srbija je 22.04.2021. godine dobila svoj prvi *lex specialis* koji se odnosi na obnovljive izvore energije, koji je stupio na snagu 8 dana kasnije. Opšta je ocena da je donošenje Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije ("Službeni Glasnik RS", br. 40/2021) (u nastavku „Zakon“) pozitivna stvar, naročito imajući u vidu aktuelni trenutak, trendove na tržištu energetike, kao i međunarodno preuzete obaveze koje se, pre svega, odnose na dekarbonizaciju i klimatske promene.

Iako se očekivalo da u prethodnih, gotovo godinu dana od stupanja zakona na snagu, imamo više parametara na osnovu kojih možemo da ocenjujemo uspešnost njegovog sprovođenja, to nažalost u ovom trenutku nije u potpunosti moguće. Ovo, pre svega, jer je izostalo integralno regulisanje pravnog okvira, o čemu će više reči biti u nastavku ovog dokumenta, a pre svega, iz razloga što nije usvojena kompletna podzakonska regulativa. Drugi razlog jeste činjenica da su, najviše zbog ovoga, i dalje prisutne određene praznine i kolizija sa krovnim Zakonom o energetici¹, koji određena pitanja reguliše na direktno suprotstavljen način.

Zakon obiluje brojnim novinama i usmeren je na usklađivanje sa međunarodnim obavezama, ali istovremeno, i sa tržišnim potrebama koje se odnose na ovaj vid proizvodnje energije, koja u postojećim okolnostima postaje sve „jeftinija“ i komercijalno isplativija potencijalnim investitorima. Ovo istovremeno smanjuje potrebu za podsticajima koji nisu održivi na tržišnim i komercijalnim principima i koji gube smisao imajući u vidu navedene okolnosti.

Zabrinjavajuća je, međutim, brzina kojom je zakon usvojen i činjenica da su zanemarene neke od ključnih primedbi civilnog sektora i stručne javnosti, ali pre svega, činjenica da u zakonom propisanom roku nisu usvojena sva podzakonska akta, što onemogućava punu primenu ovog propisa.

Stoga je neophodno što skorije usvajanje relevantne podzakonske regulative, kako bi zakon u potpunosti bio sprovediv, a i kako bi njegovi realni dometi i primena mogli biti ocenjeni od strane javnosti.

¹ Zakon o energetici ("Službeni Glasnik RS", br. 145/14 i 95/18) ("Zakon o energetici");

2 PROCES IZRADA I USVAJANJE ZAKONA

Proces izrade nacrtu Zakona i njegovo usvajanje u skupštinskim telima i parlamentu, karakterisali su brzina i efikasnost, imajući u vidu da je nacrt zakona objavljen u januaru, a da je isti usvojen već u aprilu 2021. godine.

Prilikom procesa izrade zakona, odnosno, postupka javne rasprave u vezi sa tekstom zakona i predloženim zakonskim rešenjima, konsultovane su zainteresovana lica, kojima je omogućeno aktivno učešće u procesu, uključujući ovde pojedince, strukovna udruženja, kao i kompanije i profesionalci koji se energetikom bave dugi niz godina.

Međutim, usled brzine kojom je čitav proces sproveden, izostao je efikasan sistem obrade komentara i predloga koje su zainteresovana lica dostavila. Učesnici procesa nisu dobili jasne povratne informacije u vezi sa svojim predlozima i komentarima, ili ih uopšte nisu ni dobili, što je svakako uticalo na kvalitet procesa, ali i konačan ishod.

Kao rezultat ovako sprovedenog procesa, usvojen je Zakon koji je temeljno izmenio do tada primen-

ljive odredbe krovnog Zakona o energetici, a koje se tiču obnovljivih izvora energije ("OIE") i koje su do tog momenta bile na snazi. Zakon je stupio na snagu već osmog dana od objavljivanja u Službenom glasniku, čime je nastao svojevrsni pravni vakuum u pozitivnim propisima Republike Srbije koji se tiču obnovljivih izvora energije.

Naime, zbog brzine usvajanja Zakona, očigledno nije bilo vremena da se celokupna materija obradi u tako kratkom vremenskom periodu, pa je zakonodavac predvideo da se značajan broj procedura uredi podzakonskim aktima i pojedinačnim pravnim aktima. Zakon je predvideo vremenski okvir od 6 meseci za donošenje svih relevantnih podzakonskih akata neophodnih za implementaciju Zakona, međutim, taj rok nije u potpunosti ispoštovan. To se prvenstveno odnosi na regulativu u pogledu procedura za dodelu podsticaja za izgradnju postrojenja OIE, jer je Zakonom samo načelno regulisana procedura, bez bilo kakvih smernica i detalja. Tek 25.11.2021. godine je doneta uredba kojom su usvojene procedure za dodelu podsticaja.

Iako je prelaznim i završnim odredbama Zakona (član 121.) predviđeno da će se do donošenja podzakonskih akata primenjivati propisi doneti na osnovu Zakona o energetici, ukoliko nisu u suprotnosti sa Zakonom, to u praksi predstavlja problem, jer ključne procedure vezane za oblast OIE jesu izmenjene u odnosu na Zakon o energetici (odnosno, u direktnoj su koliziji sa Zakonom), što automatski dovodi do diskvalifikacije primene starih propisa.

To se pre svega odnosi na odredbe o podsticajima – po novom zakonu uvedene su nove podsticajne mere a stare su stavljene van snage, tako da sve stare podzakonske odredbe u vezi podsticaja automatski se ne mogu primenjivati na period nakon stupanja na snagu novog zakona.

Ovo u praksi dovodi do pravne nesigurnosti kod investitora koji razvijaju ili planiraju projekte izgradnje novih proizvodnih kapaciteta iz OIE, kao i kod ostalih učesnika na tržištu. Nejasno je kada će i da li će biti novih podsticaja za proizvodnju energije iz OIE, kao i kako će relevantne procedure biti regulisane, što stvara dodatnu pravnu nesigurnost i utiče na mogućnost finansiranja razvoja i izgradnje novih projekata.

3 ZAHTEVI MEĐUNARODNE ZAJEDNICE I USKLAĐENOST SA EU/EnCom

U obrazloženju teksta predloga zakona koji je Narodnoj Skupštini RS dostavljen na razmatranje, navodi se da je u novembru 2016. godine, Komisija EU predložila paket mera od osam akata u oblasti klime i energetike pod nazivom Čista energija za sve Evropljane (*Clean Energy For All European Package*), a da su u 2019. godini ovaj regulatorni okvir usvojili su EU Parlament i Savet.

Jedna od pet dimenzija ove politike jeste i „dekarbonizacija privrede“, u okviru koga se kao propisi koji se odnose na ovu oblast nalaze i: Direktiva o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora² koja je stupila na snagu u decembru 2018. godine (početak primene u EU od 1. jula 2021.godine), u okviru koje su utvrđeni ciljevi članicama EU za 2030. godinu, kao i Uredba o upravljanju Energetskom unijom i klimatskim delovanjem³, kojom je, između ostalog, planirano da se mere i ciljevi u oblasti OIE ubuduće uređuju u okviru Integrisanog nacionalnog plana za klimu i energetiku (*Integrated National Energy Climate Plans – NECP*).

Imajući u vidu da je Srbija već 10 godina, tačnije, od 01. marta 2012. godine kandidat za članstvo u EU, kao i činjenicu da je usvajanjem Zakona o ratifikaciji ugovora o osnivanju Energetske zajednice („*Službeni glasnik RS*“, br. 62/06) Republika Srbija postala članica Energetske zajednice, a samim tim, prihvatila i obavezu da primeni evropske Direktive u oblasti OIE, predlagač zakona je zaključio da „*nema prepreke da se transponuje nova direktiva (RED II)*“, a da će se „*donošenjem ovog zakona izvršiti transponovanje ove politike u zakonski okvir Republike Srbije*“.

Vlada Republike Srbije u dokumentu Pregovaračka pozicija Republike Srbije za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji za Poglavlje 15 „Energetika“ iz juna 2021. godine dodatno konstatuje s tim u vezi, da je Direktiva RED II „*u velikoj meri prenet*“ u naš pravni sistem, upravo usvajanjem Zakona.

U godišnjem izveštaju Energetske zajednice za 2021. godinu, pozdravljeno je usvajanje prvog lex specialis-a u oblasti obnovljivih izvora energije u istoriji pravnog poretka Republike Srbije i iskazana nada da će isti omogućiti i konkretno povećanje kapaciteta postrojenja koja energiju proizvode iz obnovljivih izvora.

Kao najznačajnije izmene i novine, navode se nove podsticajne mere (videti u nastavku), kao i odredbe koje se odnose na balansnu odgovornost garantovanih snabdevača, što je, kako je ocenjeno, u skladu sa Smernicama o državnoj pomoći u oblasti zaštite životne sredine (*Guidelines on State Aid for Environmental Protection*). U izveštaju se takođe apostrofirala i pozitivan aspekt uvođenja *self-consumption*, u Zakon, kao i uspostavljanje energetske zajednice.

Kao prioritet u narednom periodu, izveštaj navodi usvajanje neophodnih podzakonskih akata, koji će omogućiti sprovođenje Zakona u potpunosti.

² Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources (RED II);

³ Regulation (EU) 2018/1999 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the Governance of the Energy Union and Climate Action;

4.1 PODSTICAJNE MERE

Jedna od najozbiljnijih novina u Zakonu tiče se podsticajnih mera za OIE. Pre donošenja Zakona, na snazi je bila regulativa koja je previđala *fid-in* **fikсно** određenu tarifu kao isključivi metod podsticaja (što podrazumeva i zagantovani otkup električne energije od strane garantovanog snabdevača). U vreme usvajanja te regulative, troškovi razvoja i izgradnje vetroelektrana i solarnih elektrana su bili veoma veliki, pa je predviđena *fid-in* tarifa bila dosta visoka, a sav trošak je prebačen na krajnje korisnike (što je bilo vrlo nepopularno rešenje među opštom populacijom).

Takva situacija je, kako u Evropi, tako i u Srbiji, dovela do razvoja novih metoda i načina podsticaja,

pre svega iz razloga što su cene razvoja i izgradnje postrojenja za proizvodnju energije iz OIE drastično pale (ne uzimajući u obzir poslednje poremećaje na tržištu usled COVID-19 pandemije, koje su uticale na ponovni porast cena). Srbija je tako, shodno opštim trendovima, odustala od fiksne *fid-in* tarife u novom Zakonu. Ironija je da će, zbog velikog skoka cena električne energije na tržištima širom Evrope, država u narednom periodu kupovati električnu energiju od povlašćenih proizvođača kojima je već dodelila fiksnu *fid-in* tarifu, po cenama koje su daleko manje od tržišnih.

Novi Zakon predviđa dve vrste podsticaja: tržišne premije i *fid-in* tarife.

4.1.1 Tržišne premije

Primarni metod podsticaja, u smislu njegove primenljivosti na velike projekte, ubuduće će biti tržišne premije, koje predstavljaju dodatak na tržišnu cenu električne energije koju korisnici premije isporuče na tržište i koja se određuje u evrocentima po kW/h u postupku aukcija i isplaćuje se na mesečnom nivou.

Uredbom o tržišnoj premiji i *fid-in* tarifi⁴, kao i Modelom ugovora o tržišnoj premiji⁵, detaljno je uređen sistem tržišnih premija koji će se primenjivati u

budućnosti. Vrednost tržišne premije će se utvrđivati nadmetanjem na aukcijama, na kojima će učestvovati zainteresovane strane koje razvijaju projekte postrojenja OIE, s tim što će Agencija za energetiku Republike Srbije biti ovlašćena za utvrđivanje **maksimalnog iznosa otkupne cene**. Učesnici će ponuditi otkupnu cenu za električnu energiju koju su spremni da prihvate, a biće prihvaćena najniža ponuđena cena (*ostvarena cena*).

Vlada Srbije je opisanim propisima uvela “dvostrani” metod tržišne premije, što funkcioniše na sledeći način:

- Operater organizovanog tržišta električne energije utvrđuje referentnu tržišnu cenu električne energije u skladu sa cenom ostvarenom na dan-unapred organizovanom tržištu (u praksi, **SEEPEX** berza u našoj zemlji ima organizovano dan-unapred tržište);
- Ukoliko je ostvarena cena viša od referentne tržišne cene (u smislu da proizvođač na tržištu prihoduje manje od prihvaćene ostvarene cene na aukciji), garantovani snabdevač će proizvođaču isplatiti razliku između dve cene, odnosno tržišnu premiju;

⁴ Uredba o tržišnoj premiji i *fid-in* tarifi (“Službeni Glasnik RS”, br. 112/2021);

⁵ Uredba o modelu ugovora o tržišnoj premiji (“Službeni Glasnik RS”, br. 112/2021);

- Ukoliko je ostvarena cena manja od referentne tržišne cene (što se vrlo lako može desiti usled poremećaja na tržištu koji su sada aktuelni), proizvođač će garantovanom snabdevaču isplatiti razliku između dve cene, odnosno negativnu premiju (drugim rečima, proizvođač neće moći da zadrži ekstra-profit koji bi dobio na tržištu).

Za učestvovanje na aukcijama će biti potrebno položiti bankarsku garanciju ili novčani depozit u iznosu od 30 EUR/kW, što je značajno iz razloga što zakonodavac nije predvideo obavezu posedovanja građevinske dozvole za učestvovanje na aukcijama. Uredbom je omogućeno učestvovanje i sa dobijenim

lokacijskim uslovima – da uslovi ne predviđaju bankarsku garanciju u visokom iznosu, za očekivati bi bilo učestvovanje projekata koji nemaju izgrađenu finansijsku konstrukciju, što bi dalje vodilo mogućoj propasti aukcije.

Ovo je izrazito tržišno orijentisan metod podsticaja, i za uspeh je potrebno i likvidno tržište električne energije gde bi se ista plasirala. Za sada nije organizovana nijedna aukcija, a utvrđena je samo kvota za vetroelektrane koja iznosi 400 MW (mogu učestvovati projekti odobrene snage od 3 MW i više).

Nije moguće predvideti obim zainteresovanosti investitora za učešće, posebno u situaciji nestabilnih cena električne energije i činjenicu da bi direktno učešće na tržištu i bez podsticaja moglo biti veoma unosno. Nejasna je, sa druge strane, zainteresovanost države da organizuje aukcije tokom perioda nestabilnosti cena električne energije (obzirom da su tržišne premije podložne daleko većem riziku od nestabilnosti nego fiksne *fid-in* tarife).

U relativno malim elektroenergetskim sistemima (poput našeg), kada njihova tržišta nisu povezana sa tržištima velikih interkonekcija (poput evropske interkonekcije ENTSO-E), primena modela tržišne premije (*fid-in-premium*) može biti problematična sa aspekta prodaje energije na tržištu dan-unapred. Pošto berza električne energije u Srbiji (SEEPEX) nije povezana (spregnuta) sa nekom od berzi koje funkcionišu na nivou Evropske unije (EU), a tako ni sa integrisanim evropskim tržištem, moguće su poteškoće u postizanju likvidnost pri visokom udelu OIE koji na tržištu prodaju energiju.

Likvidnost SEEPEX-a je pak, bez ponude energije proizvedene iz OIE, teško postići, jer je dominantni proizvođač - Elektroprivreda Srbije – EPS, ujedno i dominantni snabdevač, tako da se najvećim delom

energije zapravo i ne trguje preko berze. Rešenje bi moglo ležati u povezivanju SEEPEX-a sa nekom od susednih berzi u EU (npr. HUPX u Mađarskoj ili CROPEX u Hrvatskoj). Naime, trgovanje između povezanih berzi, a time i izvoz energije iz OIE, je znatno olakšano. Prema informacijama iz SEEPEX-a, inicijativa za sprežavanje sa nekom od berzi u EU je pokrenuta i odgovarajuće aktivnosti s tim u vezi su u toku. Međutim, za povezivanje dve berze obe moraju da posluju po istim pravilima. Kako trenutno u Srbiji nije uveden sistem plaćanja za emisije sa efektom staklene bašte (šema „ograniči i trguj“ ili Emission Trading System – ETS), ova činjenica može biti trenutna prepreka za povezivanje SEEPEX-a sa nekom od berzi u EU.

Prema planovima Energetske zajednice postepeno uvođenje ETS sistema u njenim članicama se očekuje od 2025. godine. U međuvremenu, ukoliko se zbog neusaglašenih pravila o plaćanju za emisije CO₂ ne omogući povezivanje SEEPEX-a sa nekom od berzi sa tržišta EU, postizanje likvidnosti na njenom tržištu dan-unapred može biti otežano. Zbog neizvesnosti oko likvidnosti SEEPEX-a investitori u OIE, kao meru za smanjenje rizika, biraju direktne komercijalne PPA ugovore ili ugovore sa velikim berzanskim trgovcima.

Neuvođenje ETS sistema predstavlja prepreku i za izuzeće od primene mehanizma za prekogranično oporezivanje ugljenika (Carbon Border Adjustment Mechanism – CBAM). U slučaju da se CBAM primeni na izvoz električne energije iz Srbije u EU i izvoz iz OIE će biti oporezovan dodatnom taksom za emisije CO₂. Prema trenutnom predlogu CBAM legislative, ni garancije porekla energije iz OIE, ne oslobodaju izvoz od plaćanja dodatnih taksi. To značajno može uticati na izgradnju OIE čija proizvodnja je namenjena izvozu u EU.

4.1.2 Fid-in tarife

Fid-in tarifa u smislu novog Zakona, razlikuje se od ranijeg regulatornog okvira fiksnih tarifa i određuje se na aukcijama. Dalje, *fid-in* tarifa kao podsticajna mera, predviđena je samo za ograničenu grupu (manjih) postrojenja (snage manje od 500 kW i vetroelektrane snage manje od 3 MW), kao i demonstracione projekte (nekomercijalni projekat iz obnovljivih izvora energije kojima se neka tehnologija uvodi kao prva te vrste i ima status inovacionog projekta) i predstavlja garantovanu podsticajnu otkupnu cenu po kWh za isporučenu električnu energiju u elektroenergetski sistem u toku podsticajnog perioda.

Za razliku od tržišnih premija, Vlada Srbije nije donela uredbu o Modelu ugovora za *fid-in* tarifu, tako da zakonodavni okvir u tom smislu nije do kraja definisan. Takođe, za *fid-in* tarifu nisu usvojene bilo kakve kvote. Kvote treba da opredeli država u smislu ukupne količine proizvodnih kapaciteta (po MW ili kW) koje će biti podržane podsticajima, razdeljeno na tehniku proizvodnje. Tako na primer, po starim propisima, kvota za *fid-in* podsticaje za energiju iz vetroelektrana je iznosila 500 MW, tako da su *fid-*

in tarife dodeljene samo projektima koji su se prvi prijavili za podsticaje. Nakon što je ispunjena kvota od 500 MW, naredni projekti nisu mogli da dobiju podsticaje.

Teško je trenutno proceniti planove i mogućnosti za implementiranje podsticajnih mera za postrojenja IOE, u odsustvu konkretnih koraka Ministarstva i ostalih nadležnih organa. Članom 13. Zakona je predviđeno da Ministarstvo do kraja februara meseca donese trogodišnji plan sistema podsticaja kojim bi bila opredeljena podsticajna sredstva, usvojen vremenski plan održavanja aukcija, kao i vrste tehnologija koje će biti podržane. U nedostatku ovog plana (koji još uvek nije usvojen), postoji velika neizvesnost u pogledu organizovanja bilo kakve aukcije za podsticaje u oblasti OIE u Srbiji.

Iz ovog razloga, postojeći investitori se sve više odlučuju na razvoj postrojenja koja bi u potpunosti bila okrenuta tržištu, a novi Zakon i tu donosi jednu bitnu novinu.

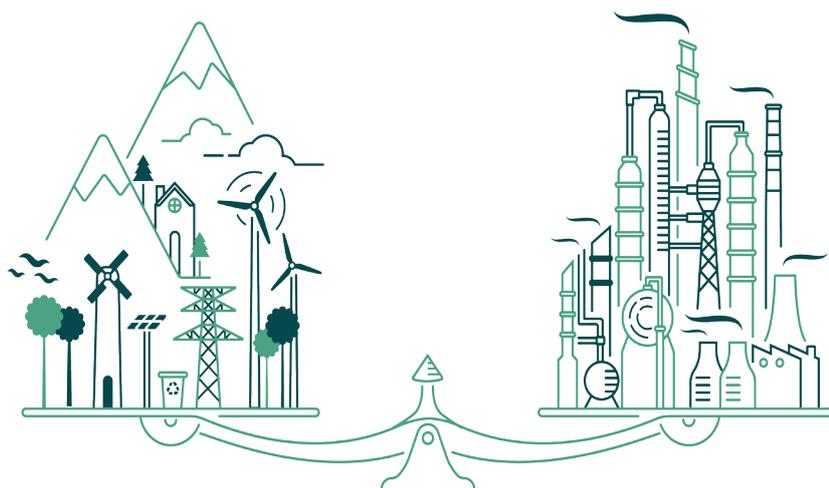

foto: depositphotos.com

4.2 KOMERCIJALNI PPA

Članom 46. Zakona predviđeno je da proizvođači električne energije iz OIE mogu zaključivati ugovore o otkupu električne energije ("PPA") direktno sa kupcima u skladu sa tržišnim principima.

Iako ovo nije bilo zabranjeno ni po prethodno važećoj regulativi, u praksi su takvi slučajevi do sada bili nepoznati, iako je postojala potražnja na tržištu. Tu se pre svega misli na velike industrijske komplekse kojima je u proizvodnom procesu potrebno stabilno snabdevanje električnom energijom po unapred utvrđenoj ceni.

Sada, kada Zakon izričito predviđa ovu mogućnost, očekuje se pomak na tržištu – investitori u OIE traže

način da zaključe ovakve komercijalne PPA ugovore kako bi nadomestili nedostatak podsticajnih ugovora od strane države. Postojanje PPA je veoma bitno za obezbeđivanje finansiranja od strane finansijskih institucija, koje su još uvek konzervativno orjentisane prema OIE i žele da vide obezbeđen stabilan dugoročni novčani priliv pre nego što zaključe ugovor o projektnom finansiranju sa investitorom u projekte OIE. Kod komercijalnih PPA ugovora koji se sklapaju sa velikim trgovcima troškovi balansiranja utiču na profitabilnost proizvođača tako da su isti stimulisani da unapređuju metode prognoziranja proizvodnje iz varijabilnih OIE.

4.3 BALANSNA ODGOVORNOST

Velika promena u odnosu na raniju regulativu je i pitanje balansne odgovornosti. Po odredbama Zakona o energetici koje su ranije važile za oblast OIE, kompletnu balansnu odgovornost za OIE elektrane u sistemu podsticaja je preuzimala država kroz garantovanog snabdevača, dok elektrane van sistema podsticaja nisu imale bilo kakvu podršku u smislu balansne odgovornosti.

Ovo je bila velika olakšica za investitore, posebno u vetroelektrane koje su imale i najveću kvotu za

fid-in tarifu. Naime, proizvodnja električne energije u vetroelektranama je veoma nepredvidiva, što je iziskivalo velike zahvate po pitanju balansiranja sistema u Srbiji. Sa druge strane, država se suočila sa kritikama da je time preuzela preveliki trošak i obaveznu na sebe, a investitori u OIE sa druge strane, nisu imali nikakav razlog da se posvete pitanjima predvidljivosti rada svojih postrojenja, jer nisu brinuli za balansiranje.

Novi Zakon to menja, tako što predviđa da će garantovani snabdevač preuzeti balansnu odgovornost za sve proizvođače električne energije iz OIE koji budu u sistemu tržišne premije, kao i za one koji su skroz van sistema podsticaja i rade na tržišnim principu, ali samo do momenta uspostavljanja likvidnog organizovanog unutardnevnog tržišta električne energije u Srbiji.

Time je, sa jedne strane, omogućeno proizvođačima da efikasno posluju i smanje rizike balansiranja – država preuzima balansnu odgovornost do uspostavljanja unutardnevnog tržišta, a nakon toga proizvođači će moći da efikasno i sami obezbede

balansiranje za svoje kapacitete na unutardnevnom tržištu. Sa druge strane, država će prestati da snosi troškove balansne odgovornosti čim se uspostavi tržište, što bi trebalo da predstavlja odgovor na kritike upućene u prethodnom periodu.

Time je, sa jedne strane, omogućeno proizvođačima da efikasno posluju i smanje rizike balansiranja – država preuzima balansnu odgovornost do uspostavljanja unutardnevnog tržišta, a nakon toga proizvođači će moći da efikasno i sami obezbede balansiranje za svoje kapacitete na unutardnevnom tržištu. Sa druge strane, država će prestati da snosi troškove balansne odgovornosti čim se uspostavi tržište, što bi trebalo da predstavlja odgovor na kritike upućene u prethodnom periodu.

Prema najavama iz SEEPEX-a uspostavljanje unutardnevnog tržišta se očekuje do kraja 2022. godine. Nedorečenost zakona je određivanje načina verifikacije da li je ovo tržište likvidno. Kao i kod tržišta dan-unapred za relativno mala nacionalna tržišta, kao što je u Srbiji, likvidnost se lakše postiže kada su tržišta međusobno povezana. Kod unutardnev-

nog tržišta to podrazumeva potpunu usaglašenost tržišnih pravila uključujući i vreme trgovanja i trenutak zatvaranja trgovanja.

Obaveza o balansnoj odgovornosti garantovanog snabdevača u periodu do uspostavljanja likvidnog unutardnevnog tržišta je bio povod za upućivanje dopisa od 23.12.2021. od strane Elektroprivrede Srbije (EPS) i Elektromreže Srbije (EMS), koji je podržala i Agencija za energetiku Republike Srbije (AERS), prema Ministarstvu rudarstva i energetike u kome se zahteva hitna izmena Zakona o korišćenju OIE kao i odlaganje primene i donošenja svih podzakonskih akata kojima se daju podsticajne mere za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora kao i odlaganje donošenja Uredbe o uslovima isporuke i snabdevanja električnom energijom.

U dopisu se ukazuje na velike probleme koje najavljeno priključenje velikih snaga varijabilnih obnovljivih izvora, posebno vetroelektrana, može da uzrokuje po stabilnost elektroenergetskog sistema kao i na velike troškove koje bi ove kompanije mogle snositi usled obaveze besplatnog pružanja usluge balansiranja za OIE do uspostavljanja likvidnog unutardnevnog tržišta. U dopisu se, takođe, poziva na preliminarne rezultate prve faze Studije integracije viskog udela OIE u Republici Srbiji gde se ukazuje na nedostajuće vrednosti potrebne balansne snage za integraciju 3.500-8.800 MW varijabilnih OIE, koja bi se morala uvoziti.

Takođe se ukazuje i na probleme priključenja velikih snaga OIE na prenosnu mrežu koja nije projektovana za ovakav portfolij proizvodnje, a naročito za režime u kojima se značajan dio energije iz OIE izvozi van sistema RS. U dopisu se navodi da je pored pov-

ećanih troškova za balansiranje za EPS i EMS izvesno da može doći i do ograničavanja proizvodnje iz OIE usled zagušenja u prenosnoj mreži. U zaključcima pomenutog dopisa se, konačno, predlaže:

- Izmjena člana 10 Zakona na način da se pitanje balansiranja proizvodnje iz OIE za proizvođače koji su u postupku priključenja reguliše na tržišnim osnovama tako da isti budu balansno odgovorne strane,
- Izmjena člana 11 Zakona na način da se definiše da proizvođači iz OIE koji su u postupku priključenja u slučaju ugroženosti sigurnosti prenosnog sistema nemaju pravo na finansijsku nadoknadu u slučaju smanjenja proizvodnje radi obezbeđenja sigurnog i stabilnog rada prenosnog sistema.

Uslovi prioritetnog pristupa prenosnoj mreži predstavljaju važan zahtev proizvođača iz OIE i obično samo pod tačno definisanim uslovima zagušenja u mreži i ugrožavanja sigurnosti oni prihvataju da im se proizvodnja privremeno smanji. Eventualna finansijska kompenzacija za proizvođače iz OIE za slučaj prinudnog smanjenja proizvodnje se mora unapred definisati.

Procena troškova balansiranja za varijabilne OIE predstavlja značajan izazov za investitore. Likvidno unutardnevno tržište kao i uključivanje operatora prenosne mreže u ENTSO-E platforme za balansiranje (PICASSO, MARI i TERRE) i u sistem netiranja de-

balansa (IGCC) između povezanih operatora smanjuje troškove osiguranja balansne energije. Prema su u okviru Energetske zajednice urađene studije koje analiziraju aspekt regionalnog povezivanja balansnih tržišta do sada na tom planu nije postignut napredak. Očigledno je da je povezivanje sa platformama ENTSO-E smer u kome treba delovati.

Što se tiče elektrana koje će biti u sistemu *fid-in* tarife po novom Zakonu, država će preko garantovanog snabdevača i dalje preuzimati kompletnu balansnu odgovornost za ove projekte. Oni svakako neće previše uticati na balansiranje, obzirom da se za *fid-in* tarifu mogu prijaviti samo mali i/ili inovativni projekti.

4.4 GARANCIJE POREKLA

Novi Zakon donosi i jasno uređena pravila za garancije porekla za energiju koja se proizvede iz OIE. Garancija porekla je elektronski dokument koji ima isključivu funkciju da krajnjem kupcu dokaže da je određena količina energije proizvedena iz OIE i koji,

na zahtev proizvođača iz OIE, izdaje operator prenosnog sistema, i to samo jednom za jediničnu neto količinu od 1 MWh proizvedene električne energije.

Garancija porekla je prenosiva nezavisno od proizvedene električne energije na koju se odnosi, što znači da se električna energija proizvedena iz OIE za koju je proizvođač prodao pripadajuće garancije porekla odvojeno od te električne energije, ne može prikazati ili prodati krajnjem kupcu kao električna energija proizvedena iz OIE.

Dakle, kupac kupuje električnu energiju na tržištu bez dokumentacije o njenom poreklu. Međutim, kada isti kupac u odvojenom postupku kupi garancije porekla u odgovarajućoj količini, smatra se da kupac koristi električnu energiju proizvedenu iz OIE.

Veoma je bitno što Zakon predviđa mogućnost za međunarodnu primenu sistema garancija porekla. EU kao najveći spoljnotrgovinski partner naše zemlje, aktivno razvija sistem taksu na emisije ugljen dioksida koji će se primenjivati na granicama u odnosu na proizvode koji dolaze iz zemalja koji nemaju razvijeno tržište emisijama ugljen dioksida (EU *Carbon*

Border Adjustment Mechanism, CBAM). Počev od 2023. godine EU planira da postepeno uvodi ovaj mehanizam za prekogranično oporezivanje uvoznih dobara pri čijoj se proizvodnji oslobađa velika količina ugljen-dioksida kao što su gvožđe, cement, električna energija, čelik, aluminijum i đubrivo, a izvesno je i proširenje ove liste u budućnosti.

Obzirom da država Srbija još uvek nije deo EU tržišta emisijama ugljen dioksida (EU ETS), niti je to izgledno u bližoj budućnosti, garancije porekla koje mogu da važe u državama EU će biti veliki podsticaj za povećanje OIE u energetsom miksu Republike Srbije.

Očekuje se velika potražnja industrijskih kapaciteta za garancijama porekla ili za komercijalnim PPA ugovorima za zelenu energiju, što može dovesti do eksponencijalnog povećanja broja projekata proiz-

vodnje energije iz OIE na tržišnom principu, bez potrebe za bilo kakvim merama i podsticajima države Srbije.

4.5 KUPCI-PROIZVOĐAČI

Bitna novina koju donosi novi Zakon je regulisanje koncepta kupca-proizvođača kod izgradnje postrojenja za proizvodnju električne energije iz OIE za sopstvene potrebe. Na osnovu ovog koncepta, predviđeno je da potrošači mogu da izgrade sopstvena OIE postrojenja koja će prioritetno da priključe na mrežu po pojednostavljenoj proceduri, a sve viškove energije koju potrošač ne potroši u sopstvenoj potrošnji predavaće u mrežu.

Uvedena je obaveza za snabdevače električnom energijom da potrošačima ponude ugovor o potpunom snabdevanju sa neto merenjem (građani) ili neto obračunom (privreda). U suštini to podrazumeva da snabdevač i kupac-potrošač na godišnjem nivou „poravnanju“ svoja međusobna potraživanja vezano za isporuku električne energije.

Uvođenje kupca-potrošača u Zakon može da izuzetno pozitivno utiče na povećanje udela malih OIE elektrana u vlasništvu građana i stambenih zajednica, obzirom da je procedura značajno pojednostavljena a postoji i mogućnost za finansijske uštede. Što se tiče privrede, na tržištu već dugo postoje postrojenja za sopstvenu proizvodnju električne energije iz OIE, a sada se interesovanje značajno povećalo, obzirom da je postalo moguće predavati viškove energije u mrežu i ostvariti prihod po tom osnovu. Čest je slučaj da industrijska postrojenja vikendom ne rade (bar ne u punom kapacitetu), tako da višak energije iz sopstvene potrošnje neće biti neiskorišćen.

Prema Zakonu, operatori distributivne mreže moraju omogućiti priključak kategoriji kupac-proizvođač bez posebne nadoknade. Priključenje kupaca-proizvođača, kao distribuiranih generatora, za posledicu ima i pozitivne i negativne efekte na rad dela distrib-

utivne mreže na koju se oni priključuju. Negativni efekti se obično ispoljavaju kada kupci-proizvođači predaju energiju u mrežu, odnosno kada se po elementima distributivne mreže mogu javiti obrnuti tokovi snage. U ovom slučaju najčešći problemi se odnose na regulaciju napona i na održavanje napona u propisanim granicama. Pri visokim iznosima snaga distribuiranih generatora na pojedinim odvodima mogu se pojaviti zagušenja na pojedinim elementima, povećani gubici u mreži kao i problemi sa podešavanjem i radom relejne zaštite. U tom slučaju, kako bi obezbedili priključak novim distribuiranim generatorima, operateri distributivnog sistema će morati primeniti posebne mere za povećanje „kapaciteta prihvata“ (hosting capacity), ojačavanjem distributivne mreže i/ili primenom rešenja koja su bazirana na pametnim mrežama. Zato planeri razvoja distributivne mreže moraju analizirati potencijalno povećanje udela distribuiranih generatora na pojedinim područjima i na vreme pripremiti planove za njenu nadogradnju i modernizaciju. Zamena klasični brojila sa savremenim (pametnim) i izgradnja informaciono-komunikacione infrastrukture za daljinsko očitavanje potrošnje i proizvodnje u distributivnoj mreži predstavlja prvi korak pri uspostavljanju pametnih mreža. To zahteva značajna finansijska ulaganja koja treba na vreme planirati.

4.6 JAVNI POZIV ZA DODELU SREDSTAVA ZA FINANSIRANJE PROGRAMA ENERGETSKE SANACIJE

Ministarstvo rudarstva i energetike raspisalo je u septembru 2021. godine javni poziv za sufinansiranje Programa energetske sanacije porodičnih kuća koji sprovode jedinice lokalne samouprave kao i gradske opštine (JP 3/21). Ovaj poziv raspisan je u skladu sa:

- članom 75. st. 1. Zakona o energetskej efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije („Službeni glasnik RS“ br. 40/21);
- Uredbom o utvrđivanju Programa finansiranja aktivnosti i mera unapređenja efikasnog korišćenja energije u 2021. godini („Službeni glasnik RS“ br. 9/21 i 32/21);
- Pravilnikom o uslovima za raspodelu i korišćenje sredstava Budžetskog fonda za unapređenje energetske efikasnosti Republike Srbije („Službeni glasnik RS“ br. 39/21 i 85/21).

Predmet Javnog poziva je finansiranje Programa koji obuhvata sledeće mere energetske efikasnosti u skladu sa članom 27. stav 3. navedenog Pravilnika:

- 1 ugradnja solarnih panela i prateće instalacije za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe;**
- 2 izrada neophodne tehničke dokumentacije i izveštaja izvođača radova na ugradnji solarnih panela i prateće instalacije za proizvodnju električne energije koji je u skladu sa zakonom neophodan prilikom priključenja na distributivni sistem.**

Javni poziv je okončan 18. oktobra 2021. godine Rešenjem Ministarstva (Rešenje br. 312-01-1046/2021-06) kojim se odobrava finansiranje u iznosu od 97.700.600,00 RSD za 37 jedinica lokalne samouprave i gradskih opština. Jedinice lokalne samouprave sufinansirale su ovaj Program u ukupnom iznosu od 97.601.000,00 RSD.

Prema informacijama do kojih je RERI došao tokom izrade ove analize Program nije realizovan iako je Ministarstvo prebacilo sredstva jedinicama lokalne samouprave. Nismo mogli sa sigurnošću da utvrdimo da li je Program obustavljen ili je njegova realizacija privremeno odložena. Prema dostupnim informacijama do zastoja u realizaciji Programa došlo je zbog toga što nisu bili pripremljeni modeli ugovora o potpunom snabdevanju sa neto merenjem i potpunom snabdevanju sa neto obračunom koje je, u skladu sa Uredbom o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača („Službeni glasnik RS“ br. 83/21 od 27. avgusta 2021) trebalo

da pripremi i objavi snabdevač (Elektroprivreda Srbije - EPS). U trenutku završetka ove analize modeli ugovora su bili dostupni na internet stranici EPS-a (<http://www.eps.rs/cir/snabdevanje/Pages/kupac-proizvodjac.aspx>).

Programa energetske sanacije porodičnih kuća koji sprovode jedinice lokalne samouprave kao i gradske opštine nije realizovan u skladu sa odredbama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije jer je pravni osnov za realizaciju Programa utvrđen Zakonom o energetskej efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije.

Međutim, kako je realizacija Programa direktno zavisila od sprovođenja Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije i sam cilj Programa je u direktnoj vezi sa ciljevima Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije sprovođenje ovog Programa obuhvaćeno je analizom.

Efekti Programa energetske sanacije porodičnih kuća i uspešnost u njegovoj realizaciji može biti procenjena tek nakon što zaista dođe do realizacije projekata koji se finansiraju kroz ovaj Program, što u periodu između marta 2021. i marta 2022. nije bilo moguće.

5 DELOTVORNOST I PRIMENLJIVOST ZAKONA

Još uvek je rano za efikasnu ocenu delotvornosti usvojenih zakonskih odredbi, obzirom da regulatorni okvir još uvek nije u potpunosti uspostavljen, i da smo tek na početku primene nekih od novih zakonskih rešenja.

Novi Zakon je u potpunosti izmenio sistem podsticaja, ali još uvek u praksi nemamo nijedan primer sprovođenja novog regulatornog okvira. Stiče se utisak da Vlada još uvek nije odlučila kako će da strukturiše podsticaje, što ne iznenađuje obzirom na nestabilnu situaciju na tržištu električne energije. Ali upravo zbog toga, ovaj Zakon bi trebalo što pre implementirati, jer je to šansa za stabilizaciju snabdevanja električnom energijom u zemlji. Ukoliko bi Ministarstvo usvojilo trogodišnji plan podsticaja i krenulo u realizaciju programa podsticaja, postoji mogućnost da bi moglo doći do značajnog povećan-

ja OIE u energetsom miksu Srbije, i to u relativno kratkom vremenu.

Sa druge strane imamo novosti kao što su komercijalni PPA ugovori, model kupca-proizvođača i uvođenje garancija porekla. Sva tri noviteta su nešto što su učesnici na tržištu dugo tražili da se sprovede, tako da je neizostavno da sa konačnom implementacijom novog Zakona dođe i do pozitivnog uticaja na OIE miks kroz ove novitete. Dok će velika izvozno orijentisana privreda biti glavna ciljna grupa za PPA ugovore i garancije porekla (zbog tržišnih razloga i prilagođavanja evropskom tržištu), otvorena su vrata i građanima da kroz model kupca-proizvođača smanje svoje troškove električne energije i time doprinesu povećanju udela zelene energije u zajednici. U praksi je model kupca-proizvođača i najbrže implementiran, bar kad je u pitanju građanstvo.

Zaključci:

- Usled brzine sprovedenog procesa usvajanja Zakona, izostala je sistematična obrada komentara i predloga zainteresovane javnosti, kao i povratne informacije zainteresovanim licima;
- Usled alternativne primene krovnog Zakona o energetici, došlo je do kolizije između dva propisa koji na različit način definišu istu materiju (primer: sistem podsticaja);
- Postoji problem u implementaciji zakona koji je izazvan neusvajanjem neophodnih podzakonskih akata; Značajna promena u sistemu podsticaja nastala usvajanjem novog Zakona, usled uvođenja tržišne premije i fid-in (aukcijske) tarife, kao novih modela podsticaja;
- Tržišne premije predstavljaju izrazito tržišno-orjentisan model podsticaja, sa neizvesnim finansijskim reperkusijama u vreme nestabilnosti tržišta električne energije;
- U situaciji kada naš sistem nije povezan sa tržištima velikih interkonekcija, primena modela tržišne premije može biti problematična sa aspekta prodaje energije na tržištu dan-unapred, usled poteškoća u postizanju likvidnost pri visokom udelu OIE koji na tržištu prodaju energiju;
- Nisu doneti adekvatni podzakonski akti koji se odnose na model ugovora i kvote za novoustanovljenu tržišnu fid-in tarifu;
- Novi Zakon donosi i jasno uređena pravila za garancije porekla za energiju koja se proizvede iz OIE;
- Problemi koji su se pojavili između EPS-a, EMS-a i Ministarstva, a odnose se na primenu Zakona, značajno otežavaju brži razvoj tržišta OIE i moraju se pod hitno rešiti;

Preporuke:

- Neophodno je, bez odlaganja, usvojiti odgovarajuće podzakonske akte kako bi implementacija zakona mogla da se sprovede u potpunosti i kako bi se anulirala kolizija između Zakona i krovnog Zakona o energetici;
- Neophodno je u najkraćem periodu (i pre projektovane 2025. godine), uvesti sistem plaćanja za emisije CO₂ kako bi se upravljalo dekarbonizacijom elektroenergetskog sektora na održiv način i izbegla primena CBAM mehanizma;
- Preporučljivo je unutar SEEPEX-a uspostaviti unutardnevno tržište i povezati se sa nekim od susednih (EU) berzi;
- Priključiti operatora prenosnog sistema EMS na ENTSO-E platformame (PICASSO, MARI i TERRE) za balansiranje kao i na mehanizam za netiranje debalansa (IGCC);

Analiza sprovođenja Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije izrađena je u okviru projekta „Energetska tranzicija u rukama građana“. Projekat se realizuje uz podršku Britanske ambasade u Beogradu. Svi izneti argumenti i stavovi u ovoj publikaciji ne predstavljaju stavove Britanske ambasade i za sve informacije i zaključke iznete u ovoj publikaciji, kao i za njihovu tačnost, isključivu odgovornost snosi RERI.

foto: depositphoto.com

ZAKON O KORIŠĆENJU OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

- analiza i monitoring donošenja i sprovođenja podzakonskih akata -

UVODNE NAPOMENE:

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije ("Sl. glasnik RS", br. 40/2021) („**Zakon**“) usvojen je 22. aprila 2021. godine, a stupio je na snagu 30. aprila 2021. godine.

Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021) ("**Uredba broj 1**") stupila je na snagu 04. decembra 2021. godine. Uredba broj 1 reguliše materiju obuhvaćenu članovima: 14, 17, 18, 19, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 43. i 44. Zakona.

Uredba o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja između kupca-proizvođača i snabdevača ("Sl. glasnik RS", br. 83/2021) ("**Uredba broj 2**") stupila je na snagu 04. septembra 2021. godine. Uredba broj 2 reguliše materiju obuhvaćenu članom 59. Zakona.

Uredba o modelu ugovora o tržišnoj premiji ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021) („**Uredba broj 3**“) stupila je na snagu 04. septembra 2021. godine. Uredba broj 3 reguliše materiju obuhvaćenu članom 24. Zakona.

Uredba o kvoti u sistemu tržišne premije za vetroelektrane ("Sl. glasnik RS", br. 107/2021) („**Uredba broj 4**“), stupila je na snagu dana 20. novembra 2021. godine. Uredba broj 4 reguliše materiju obuhvaćenu članom 16. Zakona. Član 16. Zakona predviđa donošenje podzakonskih akata kojima će se propisati kvote, pri čemu se elektrane iz člana 12. Zakona mogu podeliti prema veličini elektrane ili drugom kriterijumu, te se za svaku podvrstu mogu propisati posebne kvote. Za sada nisu donete kvote za ostale vrste elektrana.

Uredba o visini posebne naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača električne energije u 2022. godini. („Sl. glasnik RS“, br. 10/2022) („**Uredba broj 5**“) je stupila na snagu 29. januara 2022. godine. Uredba broj 5 uređuje materiju obuhvaćenu članom 57. stav 5 Zakona.

Pravilnik o načinu vođenja registra kupaca - proizvođača priključenih na prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem i metodologiji za procenu proizvedene električne energije u proizvodnom objektu kupca - proizvođača („Sl. glasnik RS“, br. 33/2022) stupio je na snagu 19. marta 2022. godine. Pravilnik reguliše materiju određenu članom 61. Zakona.

Član zakona	Predmet regulisanja	Podzakonski akt / dokument	Napomena / komentar
<p>Član 7. Proračun udela obnovljivih izvora energije i izveštavanje</p>	<p>Za potrebe praćenja i izveštavanja o ostvarivanju udela energije iz obnovljivih izvora, u bruto finalnoj potrošnji energije, primenjuju se posebna pravila za proračun udela iz OIE, koja su definisana posebnim pravilnikom koji donosi Ministarstvo rudarstva i energetike („Ministarstvo“)</p>	<p>Pravilnik o izračunavanju udela obnovljivih izvora energije ("Sl. glasnik RS", br. 37/2020)</p>	<p>Predmetni pravilnik usvojen je 2020. godine, odnosno, pre usvajanja Zakona i u skladu sa Zakonom o Energetici.</p> <p>Članom 118. Zakona propisano je da će novi pravilnik Ministarstvo doneti u roku od 6 (šest) meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno, najkasnije do oktobra 2021. godine</p>

<p>Član 10. Preuzimanje balansne odgovornosti</p>	<p>Uredbom Vlade Srbije bliže će biti određen dozvoljeni procenat balansnog odstupanja, način određivanja i isplate fiksne naknade balansno odgovornoj strani za balansno odstupanje van dozvoljenog procenta balansnog odstupanja, model ugovora o preuzimanju balansne odgovornosti, prava i obaveze proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora i balansno odgovorne strane, obračunski period, kao i kriterijumi za utvrđivanje likvidnosti unutar dnevnog tržišta</p>	<p>N/A</p>	<p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 13. Obaveštavanje javnosti o sistemu podsticaja i procena efikasnosti sistema</p>	<p>Ministarstvo donosi plan sistema podsticaja koji se primenjuje, okvirni vremenski plan održavanja aukcija, učestalost aukcija, očekivane nove kapacitete iz obnovljivih izvora energije koji će biti u sistemu podsticaja, ukupna podsticajna sredstva koja će se raspodeliti povlašćenim proizvođačima koji ostvare pravo na podsticaje u narednom periodu od 3 (tri) godine, kao i vrste tehnologije koje će biti podržane u sistemu podsticaja, ukoliko su poznate.</p>	<p>Plan sistema podsticaja, koji donosi Ministarstvo.</p>	<p>Članom 118. Zakona propisano je da će prvi plan sistema podsticaja Ministarstvo doneti najkasnije do kraja februara 2022. godine.</p>

<p>Član 14. Pojam (sistema) tržišne premije</p>	<p>Vlada RS na predlog Ministarstva bliže uređuje vrstu, način i uslove sticanja, ostvarivanja i prestanak prava na tržišnu premiju, kao i način određivanja referentne tržišne cene.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 15. Metodologija za određivanje tržišne premije</p>	<p>Akt koji određuje maksimalne tržišne premije, odnosno, maksimalne otkupne cene za svaku vrstu i podvrstu elektrane za koju su propisane kvote, a za potrebe sprovođenja aukcija.</p>	<p>Akt Agencije: Metodologija za određivanje maksimalne otkupne cene električne energije ("Sl. glasnik RS", br. 103/2021)</p>	<p>Članom 120. Zakona propisano je da će Agencija za energetiku Republike Srbije doneti Metodologiju najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 16. Aukcije</p>	<p>U skladu sa postojećim pravnim okvirom i raspoloživim podacima o postojećim kapacitetima i planiranim potrebama, Vlada RS propisuje kvote na osnovu kojih se raspisuje aukcija za dodeljivanje prava na <i>tržišnu premiju</i></p>	<p>Uredbu o kvoti u sistemu tržišne premije za vetroelektrane ("Sl. glasnik RS", br. 107/2021)</p>	<p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od tri meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do juna 2021. godine.</p> <p>Član 16. Zakona predviđa donošenje podzakonskih akata kojima će se propisati kvote, pri čemu se elektrane iz člana 12. Zakona mogu podeliti prema veličini elektrane ili drugom kriterijumu, te se za svaku podvrstu mogu propisati posebne kvote.</p> <p>Za sada nisu donete kvote za ostale vrste elektrana.</p>
<p>Član 17. Pokretanje postupka aukcije – javni poziv</p>	<p>Vlada RS (na predlog Ministarstva) bliže propisuje elemente koje mora da sadrži javni poziv, uslove, rok i način prijavljivanja na aukcije, dokaze o ispunjenosti uslova iz javnog poziva, kao i uslove za obrazovanje odgovarajuće komisije koju rešenjem obrazuje ministar nadležan za poslove energetike.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 18. Postupak aukcije</p>	<p>Vlada RS (na predlog Ministarstva) bliže uređuje pokretanje postupka aukcije, dostavljanje i razmenu dokumenata, obaveštavanje, sadržinu i formu ponude, način zaštite sadržine ponude do njenog otvaranja, vreme otvaranja ponuda, objavljivanje i formu odluka.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine</p>
<p>Član 19. Kvalifikacije aukcijskog postupka</p>	<p>Vlada RS (na predlog Ministarstva) bliže propisuje uslove za prijavu u fazi kvalifikacije, sadržinu i visinu finansijskog instrumenta obezbeđenja za ozbiljnost ponude, model bankarske garancije, uslove i način naplate finansijskog instrumenta obezbeđenja za ozbiljnost ponude.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 23. - Status privremenog povlašćenog proizvođača električne energije</p>	<p>Vlada RS (na predlog Ministarstva) bliže propisuje uslove za prijavu u fazi kvalifikacije (kvalifikacija predstavlja eliminacionu fazu u postupku aukcije), sadržinu i visinu finansijskog instrumenta obezbeđenja, model bankarske garancije, uslove i način naplate finansijskog instrumenta obezbeđenja, postupak prenosa i prestanka statusa privremenog povlašćenog proizvođača.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 24. - Ugovor o Tržišnoj premiji</p>	<p>Vlada RS (na predlog Ministarstva) bliže propisuje model ugovora o tržišnoj premiji.</p>	<p>Uredba o modelu ugovora o tržišnoj premiji ("<i>Sl. glasnik RS</i>", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 25. - Obaveze ovlašćene ugovorne strane.</p>	<p>Vlada RS (na predlog Ministarstva) bliže propisuje obaveze ovlašćene ugovorne strane.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("<i>Sl. glasnik RS</i>", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 26. - Trajanje i produženje statusa privremenog povlašćenog proizvođača</p>	<p>U slučaju više sile, status privremenog povlašćenog proizvođača može se produžiti za godinu dana, radi sprečavanja ili ublažavanja štetnog dejstva, odnosno otklanjanja štetnih posledica više sile. Vlada, na predlog Ministarstva, bliže propisuje uslove i način produženja statusa privremenog povlašćenog proizvođača i propisuje proceduru rešavanja po zahtevu za produženje statusa privremenog proizvođača u slučaju više sile.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("<i>Sl. glasnik RS</i>", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 27. - Obaveze privremenog povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada RS, na predlog Ministarstva će uredbom bliže urediti obaveze privremenog povlašćenog proizvođača određene ovim zakonom.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 28. - Ukidanje statusa privremenog povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada RS, na predlog Ministarstva, bliže uređuje način ukidanja statusa privremenog povlašćenog proizvođača.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 29. - Status povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada RS, na predlog Ministarstva, bliže uređuje način sticanja, prenosa i prestanka statusa povlašćenog proizvođača.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 30. - Obaveze povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje obaveze povlašćenog proizvođača, visinu novčanog depozita na ime troškova uklanjanja elektrane nakon isteka životnog veka elektrane i sanacije zemljišta na kojoj se nalazila elektrana, rok i postupak za uklanjanje elektrane i sanaciju zemljišta.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 31. - Ukidanje statusa povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje način ukidanja statusa povlašćenog proizvođača.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 33. - Pojam sistema fid-in tarifa</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže određuje uslove pod kojim mala postrojenja i demonstracioni projekti mogu steći fid-in tarifu, kao i način sticanja statusa povlašćenog proizvođača za mala postrojenja i demonstracione projekte.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 34. - Metodologija za određivanje fid-in tarifa</p>	<p>Metodologiju za određivanje maksimalne fid-in tarife u postupku aukcija određuje Agencija za energetiku Republike Srbije.</p>	<p>Akt Agencije: Metodologija za određivanje fid-in tarife – mikro i mala kogeneracija („Službeni glasnik RS broj 106/2021)</p>	<p>Članom 120. Zakona propisano je da će Agencija za energetiku Republike Srbije doneti Metodologiju najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona, odnosno do oktobra 2021. godine</p>
<p>Član 35. - Način dodele fid-in tarifa</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje način, uslove i postupak sticanja, ostvarivanje i prestanak prava na fid-in tarifu.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 36. - Status privremenog povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje uslove za prijavu u fazi kvalifikacije, sadržinu i visinu finansijskog instrumenta obezbeđenja, model bankarske garancije, uslove i način naplate finansijskog instrumenta obezbeđenja i postupak prenosa i prestanka statusa privremenog povlašćenog proizvođača.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

Član 37. - Ugovor o <i>fid-in</i> tarifi	Vlada, na predlog Ministarstva, bliže propisuje model ugovora o <i>fid-in</i> tarifi.	N/A	Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.
Član 38. Obaveze garantovanog snabdevača	Vlada, na predlog Ministarstva, bliže propisuje obaveze garantovanog snabdevača.	N/A	Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.

<p>Član 39.</p> <p>Trajanje i produženje statusa privremenog povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže propisuje uslove i način produženja statusa privremenog povlašćenog proizvođača i način odlučivanja po zahtevu za produženje statusa privremenog proizvođača u slučaju više sile u sistemu fid-in tarife.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 40. - Obaveze privremenog povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje obaveze privremenog povlašćenog proizvođača u sistemu fid-in tarife.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

Član 41. - Ukidanje statusa privremenog povlašćenog proizvođača	Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje način ukidanja statusa privremenog povlašćenog proizvođača u sistemu fid-in tarife.	Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi (" <i>Sl. glasnik RS</i> ", br. 112/2021)	Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.
Član 42. - Status povlašćenog proizvođača električne energije	Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje način sticanja, prenosa i prestanka statusa povlašćenog proizvođača.	Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi (" <i>Sl. glasnik RS</i> ", br. 112/2021)	Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.

<p>Član 43. - Obaveze povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje obaveze povlašćenog proizvođača, visinu novčanog depozita na ime troškova uklanjanja elektrane nakon isteka životnog veka elektrane i sanacije zemljišta na kojoj se nalazila elektrana, rok i način za uklanjanje elektrane i sanaciju zemljišta.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 44. - Ukidanje statusa povlašćenog proizvođača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje način ukidanja statusa povlašćenog proizvođača.</p>	<p>Uredba o tržišnoj premiji i fid-in tarifi ("Sl. glasnik RS", br. 112/2021)</p>	<p>Članom 116. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 54. - Registar garancija porekla</p>	<p>Vlada bliže propisuje način vođenja registra garancija porekla.</p>	<p>N/A</p>	<p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p> <p>Nije donet podzakonski akt, postoji pravilnik o garanciji porekla električne energije iz 2014. godine, koji je prestao da važi a koji je zamenila Uredba o garanciji porekla ("<i>Sl. glasnik RS</i>", br. 82/2017) koja je i dalje na snazi.</p>
<p>Član 55.(5)- Proračun udela svih vrsta izvora energije u prodatoj električnoj energiji</p>	<p>Ministarstvo bliže propisuje način na koji se krajnjem kupcu proračunava i prikazuje udeo svih vrsta izvora energije u prodatoj električnoj energiji, kao i način kontrole proračuna.</p>	<p>N/A</p>	<p>Članom 118. Zakona propisano je da će Ministarstvo doneti podzakonski akt najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 55.(6) - Proračun udela svih vrsta izvora energije u prodatoj električnoj energiji</p>	<p>Vlada, na predlog ministarstva, bliže propisuje uslove i način sticanja, prenosa i prestanka statusa proizvođača iz obnovljivih izvora energije, sadržinu garancije porekla, izdavanje, prenošenje i prestanak važenja garancije porekla, način vođenja registra garancija porekla, način dostavljanja podataka o proizvedenoj električnoj energiji izmerenoj na mestu predaje u prenosni, distributivni i zatvoreni distributivni sistem, kao i druga pitanja u skladu sa zakonom.</p>	<p>N/A</p>	<p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 57. (4) - Podsticajna sredstva</p>	<p>Vlada propisuje način obračuna, plaćanja i raspodele sredstava po osnovu naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača i način obračuna, plaćanja, prikupljanja i raspodele dodatnih podsticajnih sredstava, kao i praćenje i izveštavanje u vezi sa podsticajnim sredstvima.</p>	<p>N/A</p>	<p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 57. (5) - Podsticajna sredstva</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, najkasnije do kraja decembra tekuće godine, utvrđuje (za narednu godinu) visinu naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača, kao i način obračuna, plaćanja, prikupljanja i raspodele dodatnih podsticajnih sredstava, kao i praćenje izveštavanja u vezi sa dodatnim podsticajnim sredstvima.</p>	<p>Uredba o visini posebne naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača električne energije u 2022. godini. („<i>Sl. Glasnik RS</i>“ br. 10/2022)</p>	
---	--	---	--

<p>Član 59 - Odnos kupca-proizvođača i snabdevača</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje kriterijume, uslove i način obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača.</p>	<p>Uredba o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupca - proizvođača i snabdevača ("Sl. Glasnik RS", br. 83/2021)</p>	<p>Na osnovu Uredbe se izrađuju obrasci ugovora koji se primenjuju.</p> <p>Model ugovora o potpunom snabdevanju sa neto merenjem</p> <p>Model ugovora o potpunom snabdevanju sa neto obračunom</p> <p>Javno preduzeće „Elektroprivreda Srbije“ Beograd („EPS“), kao jedan od snabdevača na tržištu električne energije u Republici Srbiji, učestvuje u procesu zaključenja ugovora sa potpunim snabdevanjem sa neto merenjem odnosno neto obračunom sa kupcima-proizvođačima. EPS je na svom zvaničnom sajtu objavio obrasce ugovora.</p>
--	---	--	---

<p>Član 61 - Registar kupca proizvođača i procena njihove imovine</p>	<p>Ministarstvo određuje način vođenja registra</p>	<p>Pravilnik o sadržaju i vođenju registra kupaca-proizvođača priključenih na prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem, sa metodologijom za procenu proizvodnje električne energije u objektu kupca-proizvođača (<i>"Sl. Glasnik RS"</i>, br 33/2022)</p>	<p>Članom 118. Zakona propisano je da će Ministarstvo doneti podzakonski akt najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
<p>Član 74. - Pravo na subvencije</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže propisuje postupak i uslove dodele subvencija za opremu koja se koristi za proizvodnju toplotne energije iz obnovljivih izvora energije, sadržinu zahteva i dokaze o ispunjenosti uslova za sticanje subvencija, kao i stepen korisnosti opreme koja je predmet subvencije u zavisnosti od vrste obnovljivog izvora energije koji se koristi.</p>	<p>N/A</p>	

<p>Član 78. – Podsticaji za obnovljive izvore energije</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, bliže propisuje uslove za podsticaje za proizvodnju biogoriva, mere za dostizanje udela obnovljivih izvora energije u saobraćaju, obaveze snabdevača gorivom u vezi sa ostvarenjem udela obnovljivih izvora energije u saobraćaju, način i kriterijume dodele podsticaja, način ispunjenja te obaveze, način vođenja registra obveznika, način stavljanja biogoriva, i biometana na tržište i električne energije iz obnovljivih izvora za pogon motornih vozila, izveštavanje u vezi sa ostvarenjem udela obnovljivih izvora energije u saobraćaju, kao i druge elemente u vezi sa ostvarenjem udela obnovljivih izvora energije u saobraćaju .Prilikom donošenja akta:</p> <p>1) može da izuzme ili da utvrdi različite obaveze za različite snabdevače gorivom ili za različita goriva, uzimajući u obzir stepen razvoja i troškove različitih tehnologija proizvodnje goriva;</p>	N/A	<p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
---	--	-----	---

	<p>2) utvrđuje snabdevačima gorivom posebnu obavezu stavljanja naprednih biogoriva na tržište;</p> <p>3) omogućava snabdevačima gorivom koji isporučuju električnu energiju, odnosno obnovljiva tečna i gasovita goriva nebiološkog porekla na tržište za potrebe saobraćaja, da budu izuzeta od obaveze stavljanja udela naprednih biogoriva na tržište</p>		
<p>Član 82. - Podzakonski akt i registar subjekata verifikacije i verifikatora</p>	<p>Vlada bliže propisuje kriterijume održivosti, uštede emisije gasova staklene bašte i način njihovog računanja, način verifikacije i subjekte verifikacije, izveštavanje o ispunjenosti kriterijuma održivosti uštede emisija gasova sa efektom staklene bašte, nezavisnu reviziju informacija koje dostave u postupku izveštavanja, način vođenja registra subjekata verifikacije i verifikatora i druge elemente vezane za kriterijume održivosti i uštede emisija gasova sa efektom staklene bašte.</p>	<p>N/A</p>	<p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>

<p>Član 83. - Korišćenje inovacionih tehnologija i novih obnovljivih izvora energije</p>	<p>Vlada, na predlog Ministarstva, utvrđuje podsticajne mere za proizvodnju, saobraćaj, skladištenje i korišćenje obnovljivog vodonika</p>	<p>N/A</p>	<p>U cilju povećanja korišćenja energije iz obnovljivih izvora, mogu se podsticati tehnologije u ranom razvoju koje koriste nove obnovljive izvore, kao što je obnovljivi vodonik i drugi energenti.</p> <p>Članom 117. Zakona propisano je da će Vlada RS doneti uredbu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do oktobra 2021. godine.</p>
---	--	------------	--